

Spis treści

Przedmowa	9
Wstęp	11
1. Bogactwo – stan duszy czy portfela? O psychologicznych uwarunkowaniach satysfakcji materialnej Polaków	15
1.1. Dobra sytuacja materialna – ile kto ma czy jak mu się wydaje?	15
1.2. Przez pieniądze do szczęścia czy przez szczęście do pieniędzy?	25
1.3. Skąd ten optymizm finansowy, czyli tajniki zadowolenia z sytuacji materialnej ...	35
Podsumowanie i wnioski	40
2. Wydawanie pieniędzy – przyjemność czy ból? O tym, jak i dlaczego ludzie wydają pieniądze	41
2.1. Cena – obiektywna czy subiektywna wskazówka wartości produktu	42
2.2. Kontekst sytuacyjny – nie każde 100 zł jest warte tyle samo	44
2.3. Pułapka „dobrego interesu”	46
2.4. Księgowanie umysłowe – szufladki w głowie konsumenta	47
2.5. Księgowanie emocjonalne – znaczenie pochodzenia pieniędzy	49
2.6. Rozrzutnik czy sknera – różnice indywidualne w strategiach wydawania pieniędzy	52
<i>Kontroler cen (Value seeker)</i>	55
<i>Rozrzutnik (Big spender)</i>	56
<i>Rozsądny niewydawca (Non-spender)</i>	56
<i>Poszukiwacz doświadczeń (Experiencer)</i>	57
2.7. Style zarządzania pieniędzmi wśród Polaków	61
Podsumowanie i wnioski	67
3. Bank czy skarpeta. O tym, dlaczego nie wszyscy Polacy mają konta bankowe	69
3.1. Konto w banku – pierwszy stopień ubankowienia	70
3.2. Dlaczego cały czas nie wszyscy Polacy mają konta bankowe?	73
Po pierwsze – brak potrzeby	76
Po drugie – niskie dochody	79
Po trzecie – brak zaufania do instytucji finansowych	82
Po czwarte – kult gotówki	85

3.3. Konto to nie wszystko – korzystanie z innych produktów bankowych, czyli wyższy stopień ubankowienia	88
Po pierwsze – kontrola finansów	92
Po drugie – lęk przed nowymi technologiami	94
Po trzecie – brak wiedzy	96
Podsumowanie i wnioski	97
4. Wróbel w garści czy gołąb na dachu. O oszczędzaniu i inwestowaniu Polaków ...	101
4.1. Różne podejścia do motywów oszczędzania	102
Hipoteza cyklu życia	102
Behawioralna hipoteza cyklu życia	104
Typologia oszczędzania według George'a Katony	105
4.2. Samokontrola – warunek skutecznego oszczędzania	106
4.3. Strategie oszczędzania	108
4.4. Oszczędzanie a pożyczanie pieniędzy	112
4.5. Motywy i cele oszczędzania. Na co i dlaczego ludzie oszczędzają?	114
4.6. Inwestowanie – wyższy stopień oszczędzania	117
4.7. Dlaczego nie wszyscy inwestują?	122
4.8. Postawy wobec oszczędzania i inwestowania a zachowania finansowe w tym obszarze	123
Podsumowanie i wnioski	128
5. Moje życie w cudzych rękach. O tym dlaczego nie wszyscy Polacy się ubezpieczają i myślą o emeryturze	129
5.1. Perspektywa czasowa – czyli dlaczego nie wszyscy myślą o przyszłości	129
5.2. Dlaczego ludzie się (nie) ubezpieczają – myślał indyk o niedzieli, a w sobotę łeb ucieli	132
5.3. Skłonność Polaków do ubezpieczania się	135
5.4. Emerytura – dłuższe życie, większy problem	141
5.5. Podejście Polaków do emerytury	143
Postrzeganie sytuacji materialnej na przyszłej emeryturze	144
Działania finansowe na rzecz przyszłej emerytury	145
Praca na przyszłej emeryturze	151
Odpowiedzialność za emeryturę Polaków	156
Podsumowanie i wnioski	161
6. Dla siebie czy dla innych. O tym, jak Polacy rozumieją system podatkowy	163
6.1. Co to są podatki i dlaczego trzeba je płacić?	163
6.2. Jaki system podatkowy: liniowy czy progresywny?	166
6.3. Akceptacja wysokości podatków a oczekiwanie świadczeń ze strony państwa	176
6.4. Oczekiwanie świadczeń ze strony państwa	178
Podsumowanie i wnioski	179

7. Przez wiedzę do pieniędzy. O wiedzy ekonomicznej Polaków i jej znaczeniu dla codziennego życia	183
7.1. Po co człowiekowi wiedza ekonomiczna?	183
7.2. Wiedza ekonomiczna Polaków	187
7.3. Zainteresowanie wiedzą ekonomiczną i przekonania na temat wiedzy ekonomicznej	191
7.4. Wiedza ekonomiczna a zachowania finansowe	199
Podsumowanie i wnioski	199
8. Od spełnionej elity do wycofanych malkontentów. Segmentacja ekonomiczna Polaków	203
8.1. Charakterystyka wyodrębnionych segmentów	204
Segment 1 – <i>spełniona elita</i>	205
Segment 2 – <i>pasywni urzędnicy</i>	208
Segment 3 – <i>sfrustrowani materialiści</i>	209
Segment 4 – <i>wkraczający w życie</i>	212
Segment 5 – <i>nieubankowieni sceptycy</i>	215
Segment 6 – <i>wycofani malkontenci</i>	217
8.2. Relacja zadowolenia z życia z sytuacją materialną w poszczególnych segmentach	222
8.3. Korzystanie z banków i usług finansowych w wyodrębnionych segmentach	227
8.4. Myślenie o przyszłości – ubezpieczanie się i planowanie emerytury w poszczególnych segmentach	232
8.5. Preferencje podatkowe w poszczególnych segmentach	238
8.6. Wiedza ekonomiczna w różnych segmentach Polaków	243
Podsumowanie i wnioski	250
Bibliografia	251